

Andragoški center Slovenije

98. Evropski kazalniki: Udeležba odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju

Opomba:

Informacijo o udeležbi odraslih v vseživljenjskem učenju (glej informacijo št. 92 v Info-mozaidu) nadgrajujemo z novjšimi podatki iz Pregleda izobraževanja in usposabljanja 2020.

Evropska komisija je v poročilu **Pregled izobraževanja in usposabljanja 2020** predstavila razvoj nacionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja v EU in njenih državah članicah. Glavna tema poročila je digitalno izobraževanje in digitalna usposobljenost, obravnava pa tudi vplive pandemije COVID-19 na izobraževanje in usposabljanje.

Koronavirusna kriza je pokazala pomen digitalnih rešitev za poučevanje in učenje ter opozorila na njihove pomanjkljivosti. Kljub naložbam držav članic v digitalno infrastrukturo za izobraževanje in v usposabljanje, še vedno obstajajo velike razlike tako med državami članicami kot tudi znotraj posameznih držav, velike razlike pa se kažejo tudi v zadostnih digitalnih spretnostih in znanjih.

Leta 2016 je Slovenija sprejela strategijo za razvoj informacijske družbe – Digitalna Slovenija do leta 2020. V Sloveniji so digitalna znanja in spretnosti del izobraževanja. Digitalna usposobljenost mladih je boljša kot v EU, obstajajo pa večje razlike med spoloma kot v EU. Šole so boljše digitalno opremljene od povprečja EU, vendar sta digitalna politika in podpora šibkejši (naložve v šolsko infrastrukturo ter za razvoj, razpoložljivost in kakovost digitalnih učnih virov). V Sloveniji imajo učitelji dobro razvite IKT spretnosti, vendar jih pred pandemijo niso uporabljali v veliki meri. V državah EU učitelji izražajo večjo potrebo po strokovnem razvoju pri uporabi digitalnih znanj in spretnosti informacijske in komunikacijske tehnologije za poučevanje. Učitelji niso bili ustrezno pripravljene za uporabo digitalnih tehnologij v učilnici pred krizo. V povprečju v EU je manj kot polovica EU čiteljev (49,1%) poročala, da so bile vsebine IKT vključene v njihovo formalno izobraževanje ali usposabljanje.

Komisija v poročilu ugotavlja, da cilja Evropske komisije – 15-odstotni udeležbi odraslih v starosti od 25 do 64 let v vseživljenjskem učenju (formalnem in/ali neformalnem izobraževanju) v državah članicah EU do leta 2020 ne bo dosežen. Doseganje zastavljenega cilja je bilo počasno in neenakomerno. Stopnja udeležbe odraslih v vseživljenjskem učenju v EU je v letu 2019 znašala 10,8 %, kar je do sedaj najvišja vrednost, vendar daleč pod zastavljenim ciljem (Tabela 1).

Tabela 1: Udeležba odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju po letih (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EU - 27 (od 2020)	7,8	8,1	8,2	9,9	10,1	10,1	10,3	10,4	10,6	10,8
EU - 28 (2013-2020)	9,3	9,1	9,2	10,7	10,8	10,8	10,8	10,9	11,1	11,3
Slovenija	16,4	16,0	13,8	12,5	12,1	11,9	11,6	12,0	11,4	11,2

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili¹

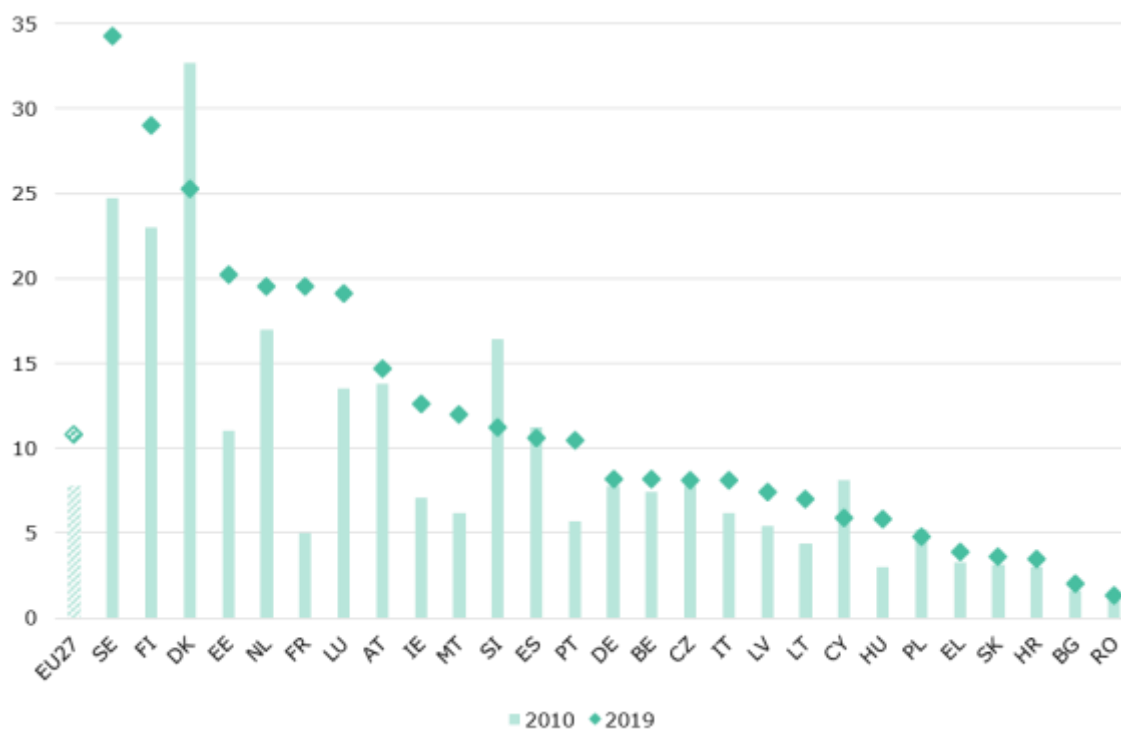
V Sloveniji je stopnja udeležbe odraslih v vseživljenjskem učenju leta 2019 znašala 11,2 %, kar je nad evropskim povprečjem (10,8 %). Vendar ostaja izziv, saj se od leta 2010, ko je dosegla že 16,4 %, znižuje. Zlasti pomembno bo spodbujanje nižje izobraženih in usposobljenih odraslih ter drugih prikrajšanih skupin, ki se najmanj vključujejo v izobraževanje in usposabljanje. Poleg izobrazbe na to vpliva tudi starost.

Najvišjo stopnjo udeležbe v vseživljenjskem učenju so beležile skandinavske države – na Švedskem je znašala 34,3 %, Finskem 29 %, Danskem 25,3 %. Najnižjo udeležbo pa so imeli v Romuniji 1,3 %, Bolgariji 2 %, Hrvaški 3,5 % in Slovaški 3,6 %. V desetletnem obdobju (2009–2018) so največji napredek oziroma porast dosegle Francija za 13,8 odstotnih točk, Švedska za 11,8 in Estonija za 9,7 odstotnih točk (Slika 1).

¹ ADS je četrtletna raziskava, ki jo izvajajo nacionalni statistični uradi držav članic EU, na evropski ravni pa podatke usklajuje evropski statistični sistem EUROSTAT

Nekatere države so sprejele konkretne ukrepe za podporo izpopolnjevanju (Češka, Danska, Slovaška) ali povečanju dostopa do usposabljanja, vključno s finančno podporo (Francija, Nizozemska in Nemčija). Več držav članic se je osredotočilo na izboljšanje svojih sistemov izobraževanja odraslih (Avstrija, Finska in Estonija).

Slika 1: Primerjalni prikaz udeležbe odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju po državah EU, 2010 in 2019

Vir: Poročilo EK 2020

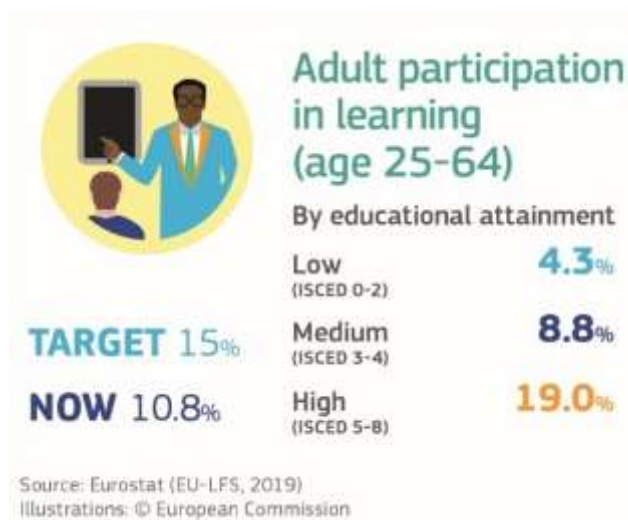
Starost in stopnja izobrazbe najpomembnejša dejavnika pri vključenosti odraslih v vseživljenjsko učenje

Udeležba v izobraževanje in učenje s starostjo upada. Mlajši odrasli v EU, z višjo izobrazbo, dosegajo bistveno višjo udeležbo v izobraževanju in učenju kot starejši, stari 55-64 let. Vključenost mlajših odraslih, starih od 25 do 34 let, je v EU v povprečju znašala 17,8 %, vključenost starejših odraslih, starih 55 do 64 let, pa je bila bistveno nižja (4,8 %). V Sloveniji je stopnja vključenosti mlajših odraslih nekoliko nad povprečno vrednostjo EU, in znaša 18,1 %, prav tako je bila nekoliko višja vključenost starejših odraslih (5,1 %) (Tabela 2).

Tabela 2: Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju po starosti, 2019 (v %)

Starost	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let
EU-27	17,8	11,0	9,0	4,8
Slovenija	18,1	12,1	9,6	5,1

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili

Na udeležbo odraslih v izobraževanje in učenje vpliva stopnja izobrazbe.

Pri vključenosti odraslih v vseživljenjsko učenje ostaja razkorak med tistimi z nižjo stopnjo izobrazbe in tistimi z doseženo višjo stopnjo izobrazbe tako na ravni EU kot tudi v Sloveniji. Vključenost je bistveno višja pri tistih z višjo doseženo izobrazbo kot pri tistih z nižjo izobrazbo. V Sloveniji je vključenost v izobraževanje in učenje nižje izobraženih (največ končana osnovna šola) nižja od EU povprečja, medtem ko stopnja vključenosti višje izobraženih odraslih presega EU povprečje (Tabela 3). Zato bo z ustreznimi ukrepi potrebno povečati vključevanje nižje izobraženih odraslih ter nizko usposobljenih zaposlenih v izobraževanje in usposabljanje.

Tabela 3: Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju po stopnji izobrazbe, 2019 (v %)

Stopnja izobrazbe	Nižja stopnja izobrazbe (ISCED 0-2)	Srednja stopnja izobrazbe (ISCED 3-4)	Višja stopnja izobrazbe (ISCED 5-8)
EU-27	4,3	8,5	18,7
Slovenija	2,3	7,7	20,0

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili

Stopnja udeležbe v vseživljenjsko učenje je nekoliko višja pri ženskah kot pri moških, tako v EU kot v Sloveniji.

Tabela 4: Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju po spolu, 2019 (v %)

Spol	Moški	Ženske
EU-27	9,7	11,9
Slovenija	9,4	12,4

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili

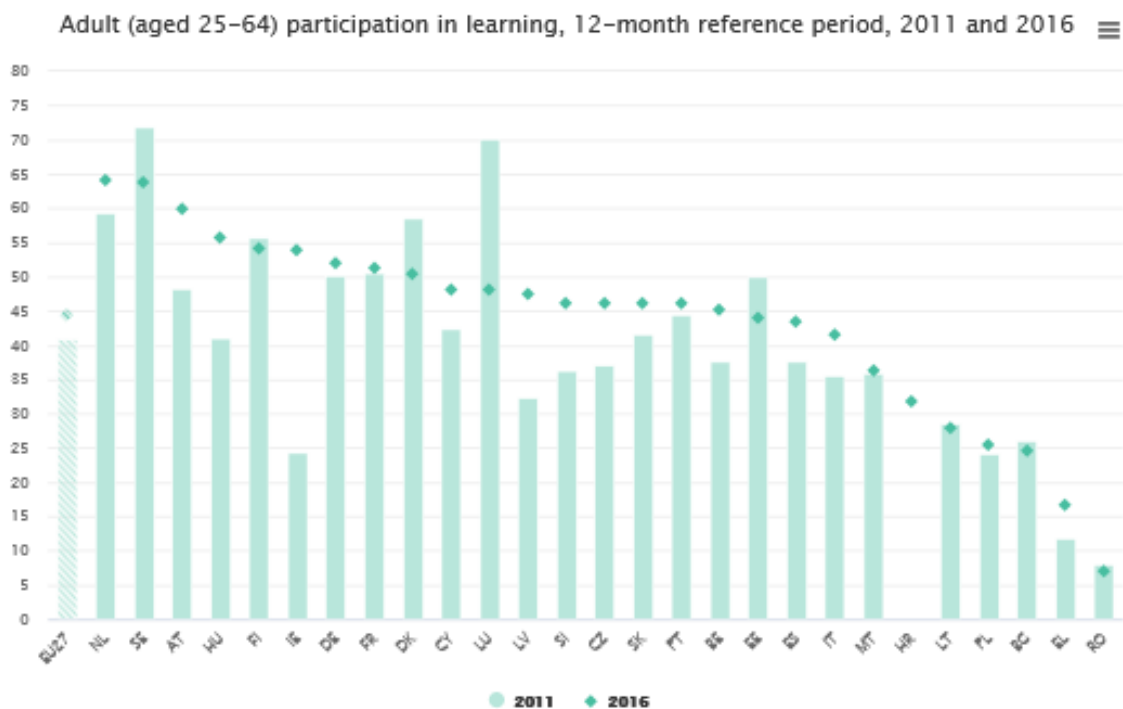
Izboljšanje merjenja vseživljenjskega učenja odraslih

Odrasli se najpogosteje vključujejo v neformalno izobraževanje in usposabljanje. Trenutno merjenje z Anketo o delovni sili je precej omejujoče, saj meri delež prebivalstva, ki poroča, da je v zadnjih 4 tednih pred intervjujem sodelovalo v kateri koli formalni ali neformalni učni dejavnosti. Zato si Evropska komisija prizadeva izboljšati način merjenja.

Izobraževanje in učenje odraslih podrobneje spremlja tudi Anketa o izobraževanju odrasli (AES) (Slika 2). Raziskuje, v kolikšni meri so odrasli (v zadnjih 12 mesecih pred anketiranjem) vključeni v katero koli obliko izobraževanja (formalno, neformalno, priložnostno), na katere načine pridobijo znanje, kakšen je njihov odnos do izobraževanja. Rezultati raziskave iz leta 2016 so pokazali, da se v izobraževanje in učenje vključuje več odraslih (EU: 45,1 %, SLO: 46,1 %), ta udeležba pa se povečuje (Slika 2). Bistveno večja je bila tudi udeležba v neformalnem izobraževanju in usposabljanju (2016 42,6 %) in je pokazala tudi na trend naraščanja od leta 2007 (31,6 %) (glej tudi prispevek v [Info-mozaiku](#) št. 85). Relativne razlike med državami članicami pa so manjše kot pri Anketi o delovni sili.

Tako velikih razlik med državami, kot jih kaže slednja, ni pokazala niti raziskava o Nadaljevalnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju zaposlenih v podjetjih in drugih organizacijah (CVTS). Anketa o delovni sili torej nepopolno spremlja neformalno izobraževanje odraslih. Vendar niti raziskava AES, ki se je pred letom 2016 izvajala vsakih 5 let, od leta 2016 pa vsakih 6 let, niti raziskava CVTS ne omogočata rednejšega spremljanja udeležbe odraslih v izobraževanju in učenju. Evropska komisija zato predlaga nove kazalnike spremljanja na podlagi 12-mesečnega referenčnega obdobja in bolj poglobljeno spremljanje učenja odraslih od leta 2022 naprej v okviru Ankete o delovni sili.

Slika 2: Vključenost odraslih (25—64 let) v izobraževanje in učenje (zadnjih 12 mesecev pred anketiranjem), 2011 in 2016, AES

Note: No data for HR in 2011.

Source: Eurostat, AES, online data code: [img_aes_100].

ole: No data for HR in 2011.

Vir: Poročilo EK 2020

Informacijo pripravila: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Kontaktna oseba: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Viri:

- Education and Training Monitor 2020 <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2020/en/chapters/chapter2.html#ch2-6>
- Pregled izobraževanja in usposabljanja 2020, povzetek za Slovenijo <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2020/countries/slovenia.html>